

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни **«Основи правових знань.**
Адміністративне право»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань : 07 Управління та адміністрування
Спеціальність : 071 Облік і оподаткування

Кам'янець – Подільський 2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023р № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023р № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023р № 7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу факультету
№ 1 (*протокол від 09.08.2023р №17*)

Розробники:

1. Завідувач кафедри, д.ю.н., професор Салманова О.Ю.
2. Викладач кафедри, доктор філософії Комзюк А.В.

Рецензенти:

1. Професор кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент Попова С.М.
2. Старший викладач кафедри філософії та суспільних наук Полтавського державного медичного університету кандидат юридичних наук Липій Є.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 2 Загальна кількість годин – 60 Кількість тем 8	07 – Управління та адміністрування 071 – Облік і оподаткування	Навчальний курс – 1 (денна) Семестр – 2 (денна) Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання Лекції – 16 годин; Семінарські заняття – 14 годин; Самостійна робота – 30 годин. Індивідуальні завдання : Не передбачено робочим планом.		Заочна форма навчання (не передбачено навчальним планом)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи правових знань. Адміністративне право» є набуття та засвоєння курсантами ґрунтовних знань щодо історії, сутності, предмета, методу та принципів адміністративного права, публічного управління; механізму адміністративно-правового регулювання; правового статусу суб'єктів адміністративного права; правового статусу органів публічної адміністрації; форм та методів публічного управління; адміністративних процедур; поняття, підстав та принципів адміністративної відповідальності, загальних положень Особливого адміністративного права. Розвиток у слухачів навичок самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу; закріплення навичок самостійного аналізу законодавства і правозастосовної практики.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи правових знань. Адміністративне право» є надання курсантам ґрунтовних знань з основних теоретико-правових положень про сутність, предмета, методу та принципів адміністративного права, публічного управління; механізму адміністративно-правового регулювання; правового статусу суб'єктів адміністративного права; правового статусу органів публічної адміністрації; форм та методів публічного управління; адміністративних процедур; поняття, підстав та принципів адміністративної відповідальності, загальних положень Особливого адміністративного права. розвиток у курсантів навичок самостійного аналізу законодавства та правозастосовної практики.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: поняття, предмет, метод, принципи та систему адміністративного права; сутність і принципи публічного управління; механізм адміністративно-правового регулювання; види джерел адміністративного права; види та правовий статус суб'єктів адміністративного права; правовий статус органів публічної адміністрації; основні положення державної служби; форми і методи публічного

управління; основні положення інституту адміністративної відповідальності; поняття, види та правові засади адміністративних процедур (проваджень); поняття та структура Особливого адміністративного права;

вміти: грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію; формулювати визначення основних понять адміністративного права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання публічного управління; тлумачити адміністративно-правові норми; аргументовано висловлювати власну правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз'яснювального характеру державних органів; правильно застосовувати заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення; визначати підвідомчість окремих адміністративних проступків; складати відповідні адміністративно-процесуальні документи; тлумачити адміністративно-процесуальні норми; застосовувати норми адміністративного права до конкретних правових ситуацій.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності (СК)	СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК10. Здатність здійснювати заходи організаційно- методичного забезпечення профорієнтації та профвідбору СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку СК13. Здатність і готовність забезпечувати дотримання прав і свобод дитини під час здійснення професійної діяльності.

ТЕМА № 1. «Адміністративне право як галузь права»

Поняття і предмет адміністративного права України. Метод адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Система адміністративного права. Принципи адміністративного права. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права. Система адміністративного права. Поняття адміністративного права як науки. Розвиток науки адміністративного права. Найважливіші наукові праці з адміністративного права. Роль науки у розвитку адміністративного права і удосконаленні публічного управління на сучасному етапі. Адміністративне право як навчальна дисципліна.

ТЕМА № 2. «Загальні засади публічного управління»

Публічне управління як вид соціального управління. Виконавча влада і публічне управління. Поняття публічного управління. Основні риси управлінської діяльності. Поняття та види функцій публічного управління. Структура публічного управління. Поняття і система основних принципів публічного управління. Політико-юридичні принципи публічного управління. Організаційні принципи публічного управління. Проблеми удосконалення публічного управління на сучасному етапі.

ТЕМА № 3. «Механізм адміністративно-правового регулювання»

Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм. Види адміністративно-правових норм. Дія адміністративно-правових норм в часі, в просторі, за категоріями осіб. Поняття та види джерел адміністративного права України. Адміністративне право і адміністративне законодавство. Поняття та види систематизації адміністративного права. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин. Структура та види адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин. Публічне майно.

ТЕМА № 4. «Публічна адміністрація у системі суб'єктів адміністративного права»

Визначення суб'єктів адміністративного права, їх види. Поняття публічної адміністрації. Органи виконавчої влади у системі публічної адміністрації. Правовий статус органу виконавчої влади. Компетенція, підвідомчість і повноваження. Види органів виконавчої влади. Організаційна структура і штати

органів виконавчої влади. Вищі і центральні органи виконавчої влади. Порядок формування, склад і компетенція Кабінету Міністрів України. Загальні функції і система міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України. Місцеві органи виконавчої влади. Порядок утворення та система місцевих державних адміністрацій. Структура та основи компетенції місцевих державних адміністрацій. Правовий стан територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Органи місцевого самоврядування у системі публічної адміністрації. Функції публічного управління, які покладаються на органи місцевого самоврядування. Основи взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

ТЕМА № 5. «Загальні засади публічної служби. Правовий статус публічних службовців»

Види державної служби. Правове регулювання публічної служби. Поняття посади і публічних службовців. Види публічних службовців. Адміністративно-правовий статус публічних службовців. Особливості правового статусу посадових осіб. Проходження публічної служби. Стимулювання діяльності публічних службовців та їх соціальний захист. Підстави та види відповідальності публічних службовців. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців, її підстави та види. Публічна служба в органах місцевого самоврядування. Особливості проходження служби в органах Національної поліції України.

ТЕМА № 6. «Приватні особи як суб'єкти адміністративного права»

Адміністративно-правовий статус громадян України. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. Права та обов'язки громадян у сфері публічного управління. Форми участі громадян в публічному управлінні. Адміністративно-правові гарантії суб'єктивних прав громадян. Іноземні громадяни і особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно-правового статусу. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види громадських об'єднань. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.

ТЕМА № 7. «Функції та форми публічного управління»

Поняття та види функцій публічного управління. Поняття та види форм публічного управління. Правові та організаційні форми публічного управління. Видання правових актів як провідна правова форма управління. Поняття та ознаки актів управління, їх класифікація. Вимоги, що ставляться до правових актів. Нікчемні та заперечні акти, їх відмінність.

ТЕМА № 8. «Методи публічного управління»

Поняття і система методів публічного управління, їх класифікація. Переконавання та примус у публічному управлінні. Методи прямого і непрямого управління. Адміністративні і економічні методи. Регулювання, загальне керівництво і безпосереднє управління.

Поняття, особливості та види адміністративного примусу. Підстави застосування та види адміністративно-примусових заходів. Мета, види та порядок застосування адміністративно-запобіжних заходів. Мета та види заходів

адміністративного припинення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Спеціальні (виняткові) заходи адміністративного припинення. Проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу. Загальні засади адміністративної відповідальності. Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної відповідальності. Поняття адміністративного правопорушення (проступку). Поняття та ознаки складу адміністративного правопорушення (проступку). Види складів адміністративних правопорушень. Особливості адміністративної відповідальності деяких спеціальних суб'єктів. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Поняття, мета та види адміністративних стягнень. Основні і додаткові стягнення. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Порядок обчислення строків адміністративних стягнень. Строки накладення адміністративних стягнень. Погашення адміністративних стягнень. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Відшкодування шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням.

3. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1: Адміністративне право як галузь права	4	2	2	0	0	2	залік
Тема № 2: Загальні засади публічного управління	4	2	2	0	0	2	
Тема № 3: Механізм адміністративно-правового регулювання	4	2	2	0	0	2	

Тема № 4: Публічна адміністрація у системі суб'єктів адміністративного права	4	2	2	0	0	2
Тема № 5: Загальні засади публічної служби. Адміністративно-правовий статус публічних службовців	4	2	2	0	0	2
Тема № 6: Приватні особи як суб'єкти адміністративного права	2	2	0	0	0	4
Тема № 7: Функції та форми публічного управління	4	2	2	0	0	2
Тема № 8: Методи публічного управління	4	2	2	0	0	2
Всього за семестр:	60	16	14	0	0	30

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1: Адміністративне право як галузь права		
1. Камералістика та поліцейське право як основи виникнення адміністративного права. 2. Відмінність адміністративного права як галузі права від науки адміністративного права, навчальної дисципліни, адміністративного законодавства. 3. Система адміністративного права.		[47, С. 13-31; 49, С. 23-42; 51, С. 15-43; 59; 70; 71; 72; 73; 75; 78].
Тема № 2: Загальні засади публічного управління		
1. Сутність, складові та різновиди управління. Поняття та види соціального управління. 2. Принципи публічного управління. Основні та допоміжні принципи.		[47, С. 13-31; 49, С. 23-42; 51, С. 15-43; 59; 70; 71; 72; 73; 75; 78].
Тема № 3: Механізм адміністративно-правового регулювання		
1. Поняття та види гіпотези адміністративно-правової норми. 2. Надати розгорнутий аналіз загальної частини адміністративного права; особливої частини адміністративного права. 3. Поняття та види систематизації адміністративного законодавства.		[47, С. 94-124; 49, С. 42-54; 51, С. 109-185; 59].
Тема № 4: Публічна адміністрація у системі суб'єктів адміністративного права		
1. Система суб'єктів адміністративного права 2. Поняття, особливості та система органів виконавчої влади. 3. Центральні та місцеві органи виконавчої влади. 4. Функції публічного управління, які покладаються на органи місцевого самоврядування. 5. Повноваження органів місцевого самоврядування.		[47, С. 148-174; 49, С. 69-88; 51, С. 189-191, 206-231]. [47, С. 92-98; 49, С. 42-54; 51; 80].
Тема № 5: Загальні засади публічної служби. Правовий статус публічних службовців як суб'єктів адміністративного права		
1. Поняття і основні принципи публічної служби. 2. Підстави та види відповідальності державних службовців. 3. Служба в органах Національної поліції України.		[[47, С. 213-228; 49, С. 119-122; 51, С.195-203].
Тема № 6: Приватні особи як суб'єкти адміністративного права		
1. Адміністративно-правовий статус громадян України.		[[47, С. 213-228; 49,

1. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян. 2. Права та обов'язки громадян у сфері публічного управління. 3. Форми участі громадян в публічному управлінні. 4. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права. Поняття та види громадських об'єднань. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.	С. 119-122; 51, С.195-203].
Тема № 7: Функції та форми публічного управління	
1. Поняття та види форм публічного управління. 2. Правові та організаційні форми публічного управління. 3. Видання адміністративних актів як провідна правова форма управління. 4. Поняття та ознаки актів управління, їх класифікація. 5. Вимоги, що ставляться до адміністративних актів. Нікчемні та заперечні акти, їх відмінність.	[47, С. 306-326; 49, С. 119-122; 51, С.276-302; 65].
Тема № 8: Методи публічного управління	
1. Поняття методів публічного управління, їх класифікація. 2. Переконавання та примус у публічному управлінні. 3. Адміністративно-примусові заходи. 4. Поняття, ознаки та склад адміністративного проступку. 5. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність 6. Особливості адміністративної відповідальності поліцейських, військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів. 7. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.	[47, С. 345-367; 49, С. 125-153; 51, С.411-421; 65].

4. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. *Теми рефератів*

Навчальними планами не передбачено.

5.1.2. *Теми курсових робіт*

Навчальними планами не передбачено.

5.1.3. *Теми наукових робіт (наукових доповідей)*

- Виникнення засад адміністративного права: від камералістики і поліцейського права до адміністративного права.
- Виконавча влада як гілка державної влади та її управлінська спрямованість.
- Співвідношення публічного управління та виконавчої влади.
- Публічне майно в структурі публічного управління.
- Законодавчі акти в системі джерел адміністративного права.
- Формалізовані та неформалізовані джерела адміністративного права.
- Система органів виконавчої влади та основні засади її структурної побудови.
- Сутність та повноваження органів публічної адміністрації.
- Порядок проходження служби в поліції.
- Загальна характеристика служби в органах місцевого самоврядування.
- Особливості дисциплінарної відповідальності окремих видів державних службовців.
- Дисциплінарна відповідальність державних службовців за вчинення корупційних діянь.
- Порядок розробки, прийняття, набрання чинності та дії актів публічного управління.
- Адміністративні та економічні методи публічного управління.
- Адміністративно-запобіжні заходи.

16. Заходи адміністративного припинення.
17. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
18. Превентивні поліцейські заходи.
19. Форми вини суб'єкта адміністративного проступку.
20. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів.
21. Правове регулювання адміністративної відповідальності.
22. Співвідношення понять: адміністративна процедура, адміністративний процес, адміністративне судочинство, адміністративне провадження.
23. Реєстраційні та ліцензійні провадження.
24. Адміністративно-юрисдикційні провадження.
25. Адміністративна процедура розгляду звернень громадян.
26. Класифікація видів державного контролю.
27. Контроль з боку органів місцевого самоврядування.
28. Контроль з боку громадянського суспільства.
29. Особливості публічного управління економікою.
30. Особливості управління соціально-культурним будівництвом.
31. Особливості публічного управління в сфері адміністративно-політичної діяльності.

6. Методи навчання

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Основи правових знань. Адміністративне право» проводяться у вигляді лекційних та семінарських занять за допомогою наступних методів навчання у вищій школі: *пояснювально-ілюстративний; репродуктивний метод (відтворення); метод проблемного викладу, евристичний, дискусійний методи тощо.*

Лекційні заняття проводяться у класичній формі із застосуванням мультимедійних презентацій. Семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, вирішення практичних завдань, обговорення, вирішення тематичних задач, проведення аудиторних контрольних робіт (за однією темою або за блоком тем), проведення квізів та вирішення кейсів, заслуховування реферативних доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо. Крім того, за певними темами (“Методи публічного управління”, “Адміністративний примус”, “Загальні засади адміністративної відповідальності”, можуть використовуватися ділові ігри, моделювання практичних ситуацій, бінарні заняття за участю практичних працівників Національної поліції України.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання, що виносяться на залік (2 семестр):

1. Поняття і предмет адміністративного права України.
2. Метод адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
3. Система адміністративного права.
4. Принципи адміністративного права.
5. Співвідношення адміністративного права із суміжними галузями права.
6. Система адміністративного права.
7. Адміністративне право як наука та навчальна дисципліна.
8. Публічне управління як вид соціального управління.
9. Виконавча влада і публічне управління.
10. Поняття публічного управління.
11. Основні риси управлінської діяльності.

12. Поняття та види функцій публічного управління.
 13. Структура публічного управління.
 14. Поняття і система основних принципів публічного управління.
 15. Політико-юридичні принципи публічного управління.
 16. Організаційні принципи публічного управління.
 17. Проблеми удосконалення публічного управління на сучасному етапі.
 18. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових норм.
 19. Види адміністративно-правових норм.
 20. Дія адміністративно-правових норм в часі, в просторі, за категоріями осіб.
 21. Поняття та види джерел адміністративного права України.
- Адміністративне право і адміністративне законодавство.
22. Поняття та види систематизації адміністративного права.
 23. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.
 24. Структура та види адміністративно-правових відносин.
 25. Підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин.
 26. Публічне майно.
 27. Визначення суб'єктів адміністративного права, їх види.
 28. Поняття публічної адміністрації.
 29. Органи виконавчої влади у системі публічної адміністрації.
 30. Правовий статус органу виконавчої влади.
 31. Компетенція, підвідомчість і повноваження.
 32. Види органів виконавчої влади.
 33. Організаційна структура і штати органів виконавчої влади.
 34. Центральні органи виконавчої влади.
 35. Порядок формування, склад і компетенція Кабінету Міністрів України.
 36. Загальні функції і система міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України.
 37. Місцеві органи виконавчої влади.
 38. Порядок утворення та система місцевих державних адміністрацій.
 39. Структура та основи компетенції місцевих державних адміністрацій.
 40. Правовий стан територіальних підрозділів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
 41. Органи місцевого самоврядування у системі публічної адміністрації.
 42. Функції публічного управління, які покладаються на органи місцевого самоврядування.
 43. Основи взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
 44. Поняття і основні принципи публічної служби.
 45. Види публічної служби.
 46. Правове регулювання публічної служби.
 47. Поняття посади і публічних службовців.
 48. Види публічних службовців.
 49. Адміністративно-правовий статус публічних службовців.
 50. Особливості правового статусу посадових осіб.
 51. Проходження публічної служби.
 52. Стимулювання діяльності публічних службовців та їх соціальний захист.
 53. Підстави та види відповідальності публічних службовців.
 54. Дисциплінарна відповідальність публічних службовців, її підстави та види.
 55. Публічна служба в органах місцевого самоврядування.
 56. Особливості проходження служби в органах Національної поліції України.
 57. Адміністративно-правовий статус громадян України.
 58. Адміністративна правоздатність і дієздатність громадян.
 59. Права та обов'язки громадян у сфері публічного управління.

60. Форми участі громадян в публічному управлінні.
61. Адміністративно-правові гарантії суб'єктивних прав громадян.
62. Іноземні громадяни і особи без громадянства як суб'єкти адміністративного права, особливості їх адміністративно-правового статусу.
63. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
64. Поняття та види громадських об'єднань.
65. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань.
66. Поняття та види функцій публічного управління.
67. Правові та організаційні форми публічного управління.
68. Видання правових актів як провідна правова форма управління.
69. Поняття та ознаки актів управління, їх класифікація.
70. Вимоги, що ставляться до правових актів. Нікчемні та заперечні акти, їх відмінність.

8. *Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, а також залежить від якості виконання самостійної роботи і має на меті перевірку набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівня їх підготовленості до заняття, виконання ними конкретних завдань, що окреслені для належного вивчення конкретної теми.

Форми проведення поточного контролю – усне опитування слухачів, вирішення квізів та кейсів, перевірка виконаних робіт у зошиті для семінарських занять тощо.

Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки

результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів} \\ \text{(перед підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів} \\ \text{за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали} \\ \text{навчальн} \\ \text{ої} \\ \text{дисциплі} \\ \text{ни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали} \\ \text{за поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові} \\ \text{бали} \\ \text{за попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в
94-96			

90-93	(«зараховано»)		повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80-84			
75-79	Задовільно («зараховано»)	C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70-74			
		D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані,
65-69		E	більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60-64			
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-39			
1-20			
		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України [Текст]: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.] //Відомості Верховної Ради України. 1996. №30 Ст.141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України : від 6 лип. 2005р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України від 07.12.1984 № 8073. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/8073110>
4. Кодекс цивільного захисту України : Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI // Відомості Верховної Ради України від 30.08.2013— 2013 р., / № 34-35 /, стор. 1802, стаття 458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
5. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 № 2341-III// Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
6. Митний кодекс України: Кодекс від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права [Електронний ресурс]: міжнародно-правовий документ прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року № A/RES/2200 A (XXI) // Офіційний веб-сайт верховної ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 лип. 2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 62. – Ст. 2509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
9. Про безоплатну правову допомогу : Закон України : від 2 черв. 2011 р. № 3460-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Верховна Рада України; Закон від 08.07.2011 № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України від 20.04.2012 — 2012 р., № 16, стор. 702, стаття 146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
11. Про виконавче провадження : Закон України : від 2 червня 2016 року № 1404-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 30, ст.542. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
12. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України : від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
13. Про вищу освіту : Верховна Рада України; Закон від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014 — 2014 р., / № 37-38 /, стор. 2716, стаття 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
14. Про відновлення довіри до судової влади в Україні : Закон України : від 8 квіт. 2014 р. № 1188-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 23. – Ст. 870. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>

15. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України Закон від 25.03.1992 № 2232-XII // : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
16. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень : Закон України : від 5 черв. 2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 49. – Ст. 1919. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4901-17>
17. Про громадські об'єднання: Верховна Рада України; Закон від 22.03.2012 № 4572- VI // Відомості Верховної Ради України від 04.01.2013 — 2013 р., № 1, стор. 2, стаття 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
18. Про державний кордон України [Текст]: зі змінами та доповненнями: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 27. - Ст.384. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
19. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
20. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
21. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 // URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/156-19>. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
22. Про затвердження Інструкції з автоматизованого обліку адміністративних правопорушень: Наказ МВС України від 04.07.2016 № 595. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1059-16>
23. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>
24. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, СБ України від 23.04.2012 № 353/271/150 // URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>
25. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>
26. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>
27. Про затвердження Положення про Єдину базу даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень : постанова Кабінету Міністрів України : від 5 січ. 2011 р № 5 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 2 – Ст. 102. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5-2011-%D0%BF>
28. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України / Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 02.07.2014 № 228.// Офіційний вісник України від 15.07.2014 — 2014 р., № 54, стор. 88, стаття 1455, код акту 73125/2014. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>
29. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які

знаходяться у незаконному обігу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2000 № 188 // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00> // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00>

30. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України від 22.09.2005 № 2899-IV. // URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>

31. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. // URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

32. Про Кабінет Міністрів України : Закон України : від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 22. – Ст. 222. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-16>

33. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97->

34. [%D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14) Про місцеві державні адміністрації : Закон України : від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 3190. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

35. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

36. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : закон від 22.09.2011 № 3773-VI. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

37. Про Раду національної безпеки і оборони України [Текст]: зі змінами та доповненнями: Закон України // Уряд. кур'єр. - 1998. - 4 квітня. //

38. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 № 1382-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 15, ст.232. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>

39. Про Службу безпеки України [Текст]: зі змінами та доповненнями: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 1992. - № 27. - Ст.382. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

40. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

41. Про статус депутатів місцевих рад: Верховна Рада України; Закон від 11.07.2002 № 93-IV // Відомості Верховної Ради України від 04.10.2002 — 2002 р., № 40, стаття 290. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15>

42. Про статус народного депутата України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 18. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>

43. Про судовий збір : Закон України від 8 лип. 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 14. – Ст. 87. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>

44. Про судоустрій і статус суддів : Закон України : від 2 червня. 2016 р. № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>

45. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 № 1835-III// Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1835-14/> URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>

46. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України : від 17 бер. 2011 р. № 3166-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 27. – Ст. 1123. // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

Основна література:

47. Адміністративне право України. Повний курс: підручник/ (Валентин Галуцько, Тетяна Коломоєць, Оксана Кузьменко, Петро Діхтієвський, Олена Джафарова та ін./за ред. В. Галуцька, О. Правоторової). Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466с. <https://www.researchgate.net>

48. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.], за заг. ред. С. М. Гусарова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 508 с. – посилання <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9887>

Допоміжна література

49. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарова С.М.; [С.М. Гусаров, О.Ю. Салманова, А.Т. Комзюк та ін.]. – Харків, 2020. – 512 с.

50. Загальне адміністративне право : підручник / І.С. Гриценко, Р.С. Мельник, А.А. Пухтецька та ін.; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : Юрінком Інтер, 2017. - 566 с.

51. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення : підручник / В.Я. Настюк, О.Ю. Синявська, В.В. Мартиновський та ін.; за заг. ред. В.Я. Настюка. - Харків : Право, 2019. - 510 с. http://nula.edu.ua/materials/files/criminology_and_CEL/0259/01.pdf

52. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. - Вид. 2-ге. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. - 520 с. http://lib-net.com/book/109_Administrativne_pravo_Ukraini_Povnij_kyrs.html

53. Адміністративне право України : підручник / І.Л. Бородин; Нац. авіац. ун-т. - Київ : Правова єдність: Алерта, 2019. - 547 с. <https://jurkniga.ua/contents/admnstrativne-pravo-ukraini-pidruchnik.pdf>

54. Мельник, Р.С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях) : навч. посібн.— Київ : Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018.— 343 с.

55. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / [О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Бандурки ;МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків: ХНУВС, 2017. — 242 с.

56. Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. Загальне адміністративне право : підручник. – Київ : Юрінком Інтер, 2017. – 566 с.

57. Комзюк, А. Т. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: деякі проблеми правового регулювання / А. Т. Комзюк, Є. А. Липій // Право і безпека. – 2017. – № 2 (65). – С.34–38.

58. Комзюк, М. А. Правові засади застосування поліцейськими адміністративного затримання / М. А. Комзюк, В. О. Куценко, А. А. Комзюк // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. матеріалів [конф. (м. Харків, 21 квіт. 2017 р.)] / МВС України, Харк. нац. ун-т

внутр. справ, Каф. спец. фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2017. – С. 321-326.

59. Салманова О.Ю. Правові акти в управлінській діяльності Національної поліції України : монографія / О.Ю. Салманова О.Ю. – Харків : Панов, 2016. – 460 с. <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/7df36e99-bbce-443b-9637-1a019d877b2b/content>

60. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. – Харків : Стильна типографія, 2017. – 1164 с. – (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові).

61. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України» (Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків : Факт, 2022. – 452 с.)

Інформаційні ресурси:

1. <https://rada.gov.ua/>
2. <https://www.kmu.gov.ua/>
3. <https://mvs.gov.ua/>
4. <https://www.npu.gov.ua/>